Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2026/2297

20.10.2026.

KOMISIJAS IETEIKUMS (ES) 2026/2297

(2026. gada 16. oktobris)

par nitrāta un nitrīta uzraudzību barībā un nitrāta un nitrīta novēršanu noteiktās barības sastāvdaļās

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu,

tā kā:

(1) Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes ("Iestāde") Pārtikas aprites kontaminantu ekspertu grupa (*CONTAM*) 2020. gadā pieņēma riska novērtējumu par nitrātu un nitrītu barībā ([1]).

(2) Iestāde konstatēja, ka nitrātu klātbūtne lopbarībā un rupjajā lopbarībā, un to produktos var radīt veselības problēmas atgremotājiem. Lauksaimniecības un lolojumdzīvnieku veselības apdraudējumu no eksponētības nitrītam nebija iespējams novērtēt, jo nebija atskaites punktu un/vai ekspozīcijas aplēšu.

(3) Iestāde konstatēja, ka cita starpā ir vajadzīga sīkāka informācija par nitrāta un nitrīta klātbūtni lopbarībā un rupjajā lopbarībā, un no tiem iegūtos produktos un par nitrītu cukurbiešu un cukurniedru, kā arī cietes un alkoholisko dzērienu ražošanā iegūtos produktos un blakusproduktos.

(4) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2002/32/EK ([2]) ir noteikti maksimālie nitrīta līmeņi barības sastāvdaļās, izņemot skābbarību, cukurbiešu un cukurniedru, kā arī cietes un alkoholisko dzērienu ražošanā iegūtus produktus un blakusproduktus, un kompleksajā barībā.

(5) Lauksaimnieki būtu jāmudina īstenot labu praksi, kurā tiek novērsts, ka lopbarībā un rupjajā lopbarībā veidojas augsti nitrāta un nitrīta līmeņi, un barības apritē iesaistītajiem uzņēmējiem būtu jāiesaka īstenot labu praksi, kurā tiek novērsts, ka cukurbiešu un cukurniedru, kā arī cietes un alkoholisko dzērienu ražošanā iegūtos produktos un blakusproduktos veidojas augsti nitrīta līmeņi. To varētu panākt, īstenojot šā ieteikuma pielikumā izklāstītos principus.

(6) Tāpēc ir lietderīgi ieteikt uzraudzīt nitrātu un nitrītu noteiktās barības sastāvdaļās un noteikt principus, pēc kādiem ieteikt īstenot labu praksi, kas novērš augstu nitrāta un nitrīta līmeņu rašanos noteiktās barības sastāvdaļās,

IR PIEŅĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

1. Dalībvalstīm, kurās ir aktīva lauksaimnieku un citu barības apritē iesaistīto uzņēmēju iesaiste, tiek ieteikts uzraudzīt nitrāta un nitrīta klātbūtni lopbarībā un rupjajā lopbarībā, un no tiem iegūtos produktos un nitrīta klātbūtni cukurbiešu un cukurniedru, kā arī cietes un alkoholisko dzērienu ražošanā iegūtos produktos un blakusproduktos.

2. Dalībvalstīm un barības apritē iesaistītiem uzņēmumiem tiek ieteikts Iestādei iesniegt datus apkopošanai vienā datubāzē atbilstoši Iestādes Norādījumiem par pārtikas un dzīvnieku barības standartparaugu aprakstīšanu un Iestādes specifiskajām papildprasībām ([3]).

([1]) *EFSA* Pārtikas aprites kontaminantu ekspertu grupa (*CONTAM*), 2020, zinātniskais atzinums "Scientific Opinion on the risk assessment of nitrate and nitrite in feed", *EFSA Journal* 2020;18(11):6290, 110 lpp., https://doi.org/10.2903/j.efsa.2020.6290.

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/32/EK (2002. gada 7. maijs) par nevēlamām vielām dzīvnieku barībā (OV L 140, 30.5.2002., 10. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2002/32/oj).

([3]) https://www.efsa.europa.eu/en/call/call-continuous-collection-chemical-contaminants-occurrence-data-0.

3. Dalībvalstīm tiek ieteikts ievērot pielikumā izklāstītos principus, kad tās lauksaimniekiem un citiem barības apritē iesaistītajiem uzņēmējiem iesaka samazināt nitrāta un nitrīta klātbūtni lopbarībā un rupjajā lopbarībā, un no tiem iegūtos produktos un nitrīta klātbūtni cukurbiešu un cukurniedru, kā arī cietes un alkoholisko dzērienu ražošanā iegūtos produktos un blakusproduktos.

Briselē, 2026. gada 16. oktobrī

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Olivér VÁRHELYI

PIELIKUMS

Principi attiecībā uz nitrāta un nitrīta novēršanu un samazināšanu barībā un dzīvnieku eksponētības nitrātam un nitrītam samazināšanu

1. Būtu jāīsteno laba lauksaimniecības prakse, kurā tiek panākts, ka nitrāta līmenis barībā ir tik zems, cik to praktiski iespējams sasniegt, nodrošinot labus augšanas apstākļus, un īpaša vērība būtu jāpievērš slāpekļa mēslojumam (to nelietojot pārmērīgi un novēloti). Ir zināms, ka nitrāts augā uzkrājas šādu faktoru rezultātā: sausums, mākoņaini vai auksti laikapstākļi un noteiktu augu aizsardzības līdzekļu izmantošana.

2. Nitrāta līmenis ir atkarīgs arī no auga brieduma pakāpes (jaunāki augi parasti satur augstāku nitrāta līmeni, un, augiem nobriestot, nitrāta līmenis pazeminās) un auga daļas (visvairāk nitrāta atrodas stumbra apakšdaļā). Tāpēc nitrāta toksiskuma risku var samazināt, ja augus novāc īsi pirms brieduma un tos selektīvi nogriež augstāk virs stumbra pamatnes.

3. Lopbarību un rupjo lopbarību ar augstu nitrāta saturu ir vēlams novākt un izbarot kā skābbarību, jo, kad barība silosā tiek fermentēta, nitrātu līmenis samazinās, ja fermentēšanu veic labos apstākļos.

4. Būtu jāgādā, lai ūdens, ko izmanto dzīvnieku dzirdināšanai vai barības ražošanai, saturētu zemu nitrāta līmeni (piemēram, mazāk nekā 200 mg/l).

5. Ja ir zināms, ka attiecīgā barība satur augstu nitrāta līmeni, un jo īpaši, ja laikapstākļu un/vai ražošanas apstākļu dēļ ir zināms, ka attiecīgajā barībā veidojas augstāks nitrāta līmenis nekā parasti, ir lietderīgi nitrāta klātbūtni barībā pārbaudīt. Ja pārbaude liek domāt, ka nitrātu līmenis varētu būt augsts, ir lietderīgi veikt kvantitatīvu analīzi. Ja nitrāta līmenis ir ļoti augsts (piemēram, vairāk nekā 4 000 mg/kg barībā, kurā mitruma saturs ir 12 %), šo barību nevajadzētu izbarot grūsniem dzīvniekiem un būtu jāierobežo šīs barības proporcija citiem dzīvniekiem paredzētajā devā.

6. Lai cukurbiešu un cukurniedru, kā arī cietes un alkoholisko dzērienu ražošanā iegūtos produktos un blakusproduktos neveidotos augsts nitrīta saturs, būtu jāizsargājas no bakteriālām infekcijām vai jāierobežo tās. Barības sastāvdaļas, kas satur vairāk nekā 200 mg/kg nitrīta $NaNO_2$ veidā (barībā, kurā mitruma saturs ir 12 %), dzīvnieku barošanai nevajadzētu izmantot.